

NVE

Energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Vår dato: 25.08.2025

Vår ref.: 202504181-7 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Oversendelse av klage på NVEs vedtak om innkalling til konsesjonsbehandling av kraftverket Bergerfoss 1, Jevnaker kommune, Akershus

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har mottatt én klage på vedtak av 28.05.2025 om innkalling til konsesjonsbehandling for kraftverket Bergerfoss 1 i Randselva i Jevnaker kommune, Akershus fylke. Dæhlin Sand Advokatfirma AS påklaget den 04.08.2025 NVEs vedtak som fullmektigt for kraftverkseier for Bergerfoss 1.

NVE kan ikke se at det er kommet frem vesentlige forhold i klagen som gjør at vi vil omgjøre eller oppheve vedtaket. Saken sendes herved til Energidepartementet for endelig behandling, jf. forvaltningsloven § 33.

Bakgrunn

I dette brevet har NVE sammenfattet og kommentert klagen som er blitt fremsatt. Under følger en kortere beskrivelse av saksgangen og NVEs vurderinger. For øvrig vises det til brevet «Vedtak om innkalling til konsesjonsbehandling for kraftverket Bergerfoss 1 i Randselva, Jevnaker kommune» av 28.05.2025, ref. NVE 202504181-3, for beskrivelse av saksbehandlingsprosessen, sammenfatning av innkomne merknader og NVEs vurderinger.

Innkalling til konsesjonsbehandling

I forbindelse med høringen av melding for utredningsprogrammet for det nye kraftverket Randselva kraftverk, mottok NVE en anmodning om å kalle inn de konsesjonsløse kraftverkene i Randselva til konsesjonsbehandling. Hensynet til storørreten og elvemuslingen i vassdraget var bakgrunnen for anmodningen. NVE ba kraftverkseierne om å kommentere kravet i brev av 03.07.2023.

Dæhlin Sand skriver i brev 29.09.2023 på vegne av eier av kraftverket Bergerfoss 1, Einar Michael Borch, at det ikke foreligger «sterke miljømessige hensyn» som gir grunnlag for å beslutte at Bergerfoss 1 må ha konsesjon. Viul Kraft AS ba i sin kommentar av 15.09.2023 NVE om å avvente en eventuell innkalling av de konsesjonsløse kraftverkene noe. Begrunnelsen for dette var et ønske om at sakene i vassdraget, vilkårsrevisjon i Randsfjorden, konsesjonssøknad for Randselva kraftverk og for de konsesjonsløse kraftverkene i Randselva, skulle sees i sammenheng. Med

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett:

www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

bakgrunn i kommentarene fra Viul kraft AS valgte NVE å avvente videre saksbehandling for alle de konsesjonsløse kraftverkene i Randselva.

Den 07.03.2025 varslet NVE på nytt kraftverkseierne i Randselva om mulig innkalling av de konsesjonsløse kraftverkene til konsesjonsbehandling, jf. vannressursloven § 66 tredje ledd. Samme dag vedtok vi åpning av vilkårsrevisjon for reguleringen i Randsfjorden.

I brev av 01.04.2025 kommenterer Dæhlin Sand Advokatfirma, på vegne av Einar Michael Borch, varselet. De mener det ikke foreligger «tilstrekkelig rettslig eller faktisk grunnlag for å innkalle Bergerfoss 1 til konsesjonsbehandling.» De underbygger dette med at terskelen for å kalle inn til konsesjonsbehandling er høy, jf. Ot.prp. nr. 39 (1998-99), og at om «sterke miljømessige hensyn» foreligger må vurderes konkret for det enkelte vassdragstiltaket. De mener NVE ikke gjør en slik konkret vurdering i varslet og mener det er uriktig rettsanvendelse.

Den 28.05.2025 vedtok NVE å kalle inn de konsesjonsløse kraftverkene i Randselva til konsesjonsbehandling i medhold av vannressursloven § 66. Vi mener de eksisterende kraftverkene representerer inngrep som påvirker vandringsforhold og leveområder for storørret og elvemusling i vassdraget. Det er også tre vannforekomster nedstrøms Bergerfoss 1 med *moderat økologisk potensial (MØP)*, og miljømål *godt økologisk potensial (GØP)*. Disse vannforekomstene står på Vedlegg 3 i Klima- og miljødepartementets godkjenning av Regional plan for vannforvaltning i Innlandet og Viken for planperioden 2022-2027. Dette medfører at de er prioritert for andre tiltak enn krafttap for å oppnå miljømålet innen 2027. NVE mener at hvert av de tre forholdene, storørret, elvemusling og vannforekomstene på Vedlegg 3 representerer sterke miljømessige hensyn som gir grunnlag for å kalle inn Bergerfoss 1 til konsesjonsbehandling.

NVEs vurdering av innkommet klage

NVEs myndighet i klagesaken følger av forvaltningslovens § 33. NVE kan oppheve eller endre vedtaket dersom NVE finner klagen begrunnet, alternativt oversende klagen til Energidepartementet for endelig avgjørelse. Etter forvaltningsloven § 33 andre ledd skal NVE avvise en klage dersom vilkårene for å behandle klagen ikke foreligger.

NVE mottok totalt én klage på vedtaket, fra advokat Mari Kjellevold Brygfeld, Dæhlin Sand Advokatfirma AS, på vegne av kraftverkseier Einar Michael Borch. NVEs vedtak om innkalling ble sendt direkte til kraftverkseier, med en klagefrist på 3 uker, til 18.06.2025. Det følger av forvaltningsloven § 27, jf. § 12 tredje ledd at underretning om vedtak skal skje til partens fullmektig. Advokat Brygfeld ble først kjent med vedtaket den 23.06.2025. Av hensyn til ferieavvikling innvilget NVE utsatt frist på 6 uker til 04.08.2025. Klagen ble oversendt NVE 04.08.2025, er dermed levert innen klagefristen. Klagen er fremsatt av Dæhlin Sand på vegne av Einar Michael Borch, som er eier av kraftverket vedtaket gjelder, og derfor må anses som part i saken og tilfredsstillende vilkårene for klagerett i forvaltningslovens kapittel VI. NVE har følgelig forberedt klagen i tråd med forvaltningsloven § 33.

NVEs vurdering av klagegrunnene

NVE kommenterer forhold som klagerne anfører, og som ikke tidligere er vurdert, og forhold som vi mener bør utdypes nærmere.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Klager mener NVE ikke har gjennomført en konkret vurdering av kraftverket Bergerfoss 1, og skriver at konsesjonsplikten ikke kan legges basert på en samlet vurdering av flere kraftverk i samme vassdrag, men må begrunnes konkret i forhold som gjør seg gjeldene for det aktuelle kraftverket. De mener NVE baserer vedtaket på en samlet vurdering av miljøkonsekvensene ved de konsesjonsløse kraftverkene i vassdraget, og at det dermed ikke er rettslig grunnlag for å kalle inn Bergerfoss 1 til konsesjonsbehandling.

NVE er ikke enig i at det ikke er gjennomført en konkret vurdering av kraftverket Bergerfoss 1. Selv om vi uttrykker i vårt vedtak at «*Det er nødvendig med en helhetlig behandling der reguleringen av Randsfjorden og kraftverkene i Randselva sees i sammenheng*», har vi lagt til grunn den informasjonen vi har om miljøforholdene rundt Bergerfoss 1. Dette baserer seg på registreringer av elvemusling (VU) i umiddelbar nærhet til Bergerfoss 1, både oppstrøms og nedstrøms dammen. Videre er det storørret både i Randsfjorden, Tyrifjorden, Drammenselva og Randselva. NVE er ikke kjent med om storørreten kunne vandre fra Tyrifjorden og opp i Randsfjorden via Randselva før utbyggingen av kraftverkene. Per i dag er imidlertid Bergerfoss-kraftverkene og reguleringsdammen i Randsfjorden et absolutt vandringshinder som skiller disse populasjonene. Vi har også vurdert vannforekomstene i vassdraget. Klager peker på at vannforekomstene rett opp- og nedstrøms Bergerfoss har oppnådd sine miljømål, og ikke er prioritert i den regionale planen for vannforvaltning. Vi mener imidlertid at også vannforekomstene lenger nedstrøms i Randselva gjør seg gjeldene som grunnlag for innkalling av Bergerfoss 1. Vandringshinderet oppstrøms i vassdraget vil påvirke genflyten til populasjonene av elvemusling og storørret også i vannforekomstene som er prioritert for tiltak i vannforvaltningsplanen. NVE mener med dette at vi har gjort en konkret vurdering av kraftverket Bergerfoss 1, og finner ikke grunn til å omgjøre vårt vedtak av 28.05.2025 basert på anførselen om at det ikke er rettslig grunnlag for innkalling.

Videre anfører klager at det ikke foreligger «sterke miljøhensyn» som gir grunnlag for konsesjonsplikt for Bergerfoss 1. NVE er heller ikke enig i denne vurderingen, og viser igjen til vårt vedtak av 28.05.2025 med våre begrunnelser. Det faktum at det er elvemusling på begge sider av dammen kan tyde på at det har vært ørretvandring forbi Bergerfoss innenfor deres levetid. Vi ser det som særlig relevant i forbindelse med innkallingen å vurdere tiltak for å gjenopprette genflyt mellom individene som nå er adskilt av dammen. I forlengelsen av dette vil det være nødvendig å vurdere vandringsløsninger for ørret forbi dammen. Videre legger vi til grunn at storørretbestanden i Tyrifjorden med Drammenselva og Randselva er vurdert til å ha så stor verdi at vassdraget er foreslått som kandidat til å bli nasjonalt storørretvassdrag, etter modellen for de nasjonale laksevassdragene. Dette gjelder også for bestanden i Randsfjorden oppstrøms vandringshinderet. Vi mener med dette at konsekvensen av Bergerfoss 1 som vandringshinder mellom vannforekomstene og bestandene i Randselva må kunne ses som et særlig tilfelle med sterke miljømessige hensyn som kvalifiserer til innkalling til konsesjonsbehandling, jf. vannressursloven § 66 og Ot.prp. nr. 39 (1998-99).

Utsatt iverksetting

Klager ber om utsatt iverksetting av vedtaket inntil klagen er ferdigbehandlet, jf. forvaltningsloven § 42 første ledd. Klager har ikke gitt noen nærmere begrunnelse om behovet for utsatt iverksetting av vedtaket om innkalling til konsesjonsbehandling.

En beslutning om utsatt iverksetting av et vedtak vil forhindre at et vedtak gjennomføres etter sitt innhold, for eksempel der gjennomføring ville føre til uopprettelig skade eller tap før klagesaken er

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

ferdig behandlet. Det skal normalt en del til for at det vil være grunnlag for å beslutte utsatt iverksetting av et vedtak. NVE kan ikke se at det i denne saken foreligger slike grunner som taler for å beslutte utsatt iverksetting.

NVE beslutter at klagen ikke gir utsatt iverksetting av NVEs vedtak frem til endelig vedtak er fattet av Energidepartementet. Fristen for innsending av konsesjonssøknad til NVE innen 1. januar 2026 er derfor gjeldende. Dette er en prosessledende beslutning som ikke kan påklages.

Konklusjon

NVE kan ikke se at det i klagen er kommet frem nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vårt vedtak av 28.05.2025. Klagen oversendes derfor Energidepartementet til endelig avgjørelse i henhold til forvaltningsloven § 33.

Sakens dokumenter gjøres tilgjengelig for Energidepartementet i elektronisk versjon, via innsynsløsningen SeDok.

Med hilsen

Håkon Berg Sundet
fagleder

Bendik Kjefferud Erdal
rådgiver

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

Energidepartementet

Kopimottakerliste:

DÆHLIN SAND ADVOKATFIRMA AS
DÆHLIN SAND ADVOKATFIRMA AS - Mari Kjellefjeld Brygfjeld
Moe-Bergerfoss 1